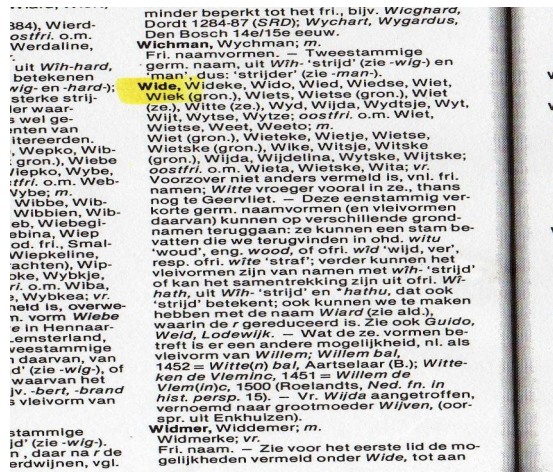

Wide

Marieke Schuit

Dr. J. van der Schaar (1912-1984) bracht in 1964 het *Woordenboek van Voornamen* uit. Dit woordenboek staat vol met grondvormen (plus naamvarianten met hun regionale voorkomen en oorsprongen) van de gegeven voornamen in Nederland. Omdat dit boek al flink wat jaren geleden is uitgegeven kloppen de gegevens van sommige grondvormen niet meer bij de hedendaagse situatie. We nemen als voorbeeld de grondvorm *Wide* en zijn lemma (zie figuur 1.).

Figuur 1. Grondvorm Wide en zijn varianten uit *Woordenboek van Voornamen* van J. van der Schaar

Er zitten een paar namen in het lemma *Wide* die nu niet meer voorkomen in Nederland. Dit zijn; *Wyd; Wydtsje; Wyt; Weet; Weeto; Witsje* en *Wijdolina*.

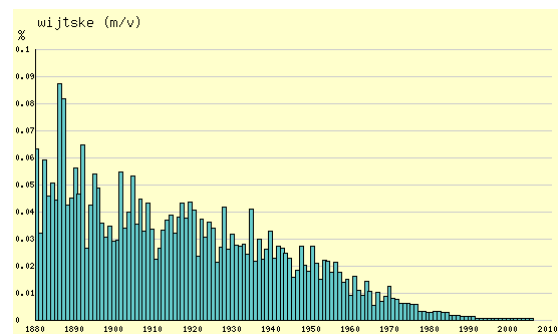
Ook komen er nu varianten voor die niet opgenomen zijn in *Woordenboek van Voornamen* van van der Schaar. Dit zijn varianten met een andere spellingswijze, zo worden de namen *Wýtze* en *Wýtze* gebruikt in Nederland. Hiervan komen er minder dan vijf voor in Nederland van beide varianten dus regionaal voorkomen en eerste optekening zijn niet te achterhalen.

Populairste namen

De top drie van de populairste namen afkomstig van de grondvorm *Wide* zijn de namen:

1. *Wietske* die momenteel 5735 naamdragers heeft (waarvan één mannelijke).
2. *Wijtske* met haar 2049 naamdraagsters.
3. *Wytske* met haar 588 naamdraagsters.

Helaas kunnen we voorspellen uit metingen in de populariteitsdistributie dat zelfs de populairste namen de komende jaren sterk gaan afnemen of zelfs uitsterven. We nemen als grote voorbeeld de naam *Wijtske* waarbij een duidelijk zichtbare afnemende populariteitstrend van mensen die hun kind zo willen benoemen zichtbaar is. De laatste twintig jaar is de naam nauwelijks nog gegeven en kan al gezien worden als een verloren naam. Bij de naam *Wietske* zat de afgelopen jaren nog enige stabiliteit, maar deze neigt ook af te nemen richting uitsterving.

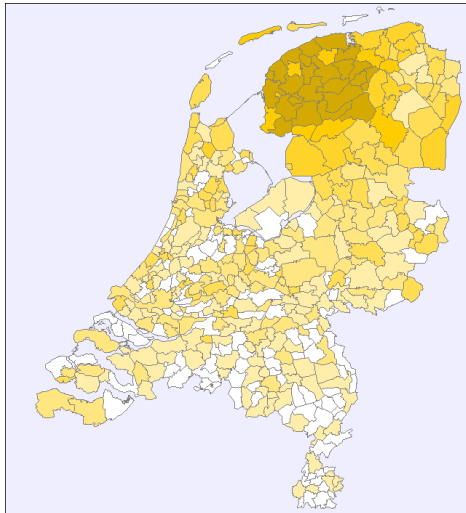

Verspreiding

Wat betreft de verspreiding van de naamvarianten valt op dat de meeste ervan zijn door het land verspreid maar er zijn een paar die specifiek domineren in het Noorden van Nederland, voornamelijk in de provincies:

- Friesland (Wytse, Wietske, Wytske) (zie figuur 2.)
- Groningen (Wietske, Wietse)
- En een zuidelijke uitzondering in Zeeland (Witte)

Deze resultaten zijn overeenkomend met die van van der Schaar

Figuur 2. Verspreidingskaart naam Wietske

Geslacht naamvarianten

Er zijn een paar namen die als unisex kunnen worden bestempeld. Hiermee wordt bedoeld date en variant wel kan domineren door het mannelijke of vrouwelijke geslacht maar wel degelijk in relatief grote getale wordt toegepast. Bij een naam waarvan er minder dan vijf voorkomen van het andere geslacht wordt deze niet gezien als unisex-naam, mits het overeenkomend is met het ene geslacht. De bevonden unisex namen zijn; *Wide; Wideke; Wied; Wiedse; Wiek; Wiet; Wieta; Wiets; Wietse; Wike* en *Witte*.

Onder de mannelijke varianten vallen de volgende namen; *Wido; Wijt; Wytse; Wytze; Wÿtze* en *Wÿtze*. En onder de vrouwelijke varianten zijn; *Wieteke; Wietje; Wietske; Wita; Witske; Wijda; Wijtske* en *Wytske*.

Conclusie

We mogen concluderen dat er wel degelijk veranderingen merkbaar zijn bij het lemma *Wide* van van der Schaar en de situatie in het hedendaagse leven. Er zijn een paar naamvarianten die op dit moment niet meer voorkomen en twee varianten die niet zijn opgenomen in zijn lijst. Het kan zo zijn dat in de toekomst nog veel minder varianten in gebruik zullen zijn aangezien de meest populaire naam een sterke afname toont. Bij de verspreiding zat van der Schaar redelijk goed en het geslacht ook. Al met al is een recenter lemma niet misplaatst en deze heb ik gemaakt te zien in de bijlage.

Bijlage

Modern lemma:

Wide, Wide, Wideke, Wido, Wied, Wiedse, Wiek, Wiet, Wieta, Wiets, Wietse, Wike, Witte, Wijt, Wytse, Wytze(fri.), Wýtze, Wýtze; m.

Wideke, Wied, Wiedse, Wiek, Wiet, Wieta, Wieteke, Wietje, Wiets, Wietse(Gron.), Wietske (fri.), Wike, Wita, Witske, Witte(ze.), Wijda, Wijtske, Wytske; vr.

Voor zover niet anders vermeld is, vooral Fri. naam. Deze eenstammig verkorte Germ. naamvorm kan op verschillende grondnamen teruggaan: hij kan een stam bevatten die we terugvinden in Oudhoogduits witu 'woud', Eng. wood. De naam kan ook verband houden met Oudfries wîd 'wijd, ver' of Oudfries wîte 'straf'. Verder kan het een vlevorm zijn van namen met wîh- 'strijd' of kan het een samentrekking zijn uit Oudfries Wîhath, uit Wîh- 'strijd' en *hathu, dat ook 'strijd' betekent. Verder kunnen we te maken hebben met de naam Wiard waarin de r gereduceerd is. Zie ook Guido, Weid en Lodewijk. – De vorm Witte kan een vlevorm zijn van *Willem*; *Willem bal*, 1452 = *Witte(n) bal*, Aartselaar (B.); *Witteken de Vleminc*, 1451 = *Willem de Vlem(in)c*, 1500 (Roelandts, *Ned. Fn. In hist. Persp.* 15). – Vr. *Wijda* aangetroffen, vernoemd naar grootmoeder *Wijven*, (oospr. Uit Enkhuizen).